

HRVATSKA NARODNA BANKA

Informacija o gospodarskim kretanjima

svibanj 2016.

Sažetak

Prema mjesečnim pokazateljima gospodarske aktivnosti na početku 2016. godine nastavio se rast realnog BDP-a, nakon njegova privremenog pada na kraju prethodne godine. Tome u prilog govore podaci o snažnom rastu industrijske proizvodnje, građevine i trgovine na malo kao i nastavak povoljnih kretanja na tržištu rada. Godišnji pad potrošačkih cijena ubrzao se u ožujku na -1,7% zbog kretanja cijena energije, dok se pad stope temeljne inflacije usporio na -0,5%. Unatoč izrazito ekspanzivnom karakteru monetarne politike, tečaj kune prema euru na kraju travnja bio je za 2,1% niži u odnosu na kraj 2015. godine. Tijekom prvog tromjesečja 2016. plasmani banaka su se umjereno povećali, što je najvećim dijelom bilo rezultat prirasta kreditiranja poduzeća, dok su plasmani stanovništvu, isključujući utjecaj djelomičnog otpisa kredita u švicarskom franku povezanog s postupkom konverzije, stagnirali. Gotovinski fiskalni podaci pokazuju kako su se nakon snažne konsolidacije u 2015. i na početku tekuće godine nastavila povoljna fiskalna kretanja.

Model brze procjene BDP-a pokazuje da se realna gospodarska aktivnost u prvom tromjesečju 2016. povećala u odnosu na prethodno tromjesečje nakon pada ostvarenog na kraju 2015. godine (Slika 1.).¹ Tako je fizički obujam industrijske proizvodnje u prvom tromjesečju ove godine ostvario rast od 1,9% u usporedbi s ostvarenjem iz prethodnog tromjesečja (Slika 3.). Promatra li se prema područjima NKD-a, gospodarska aktivnost povećala se u djelatnostima prerađivačke industrije, opskrbe električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom, dok je u rudarstvu i vađenju zabilježen pad. Pritom je rastu prerađivačke industrije visok pozitivan doprinos dala proizvodnja električne opreme, a slijede proizvodnja gotovih metalnih proizvoda osim strojeva i opreme te prehrambenih proizvoda. Gledano prema glavnim industrijskim grupacijama, razmjerno visoko povećanje ostvareno je kod proizvodnje intermedijarnih i netrajnih proizvoda, dok je u proizvodnji kapitalnih i trajnih proizvoda za široku potrošnju zabilježeno smanjenje. Istodobno, realni promet od trgovine na malo u prva dva mjeseca ove godine povećao se za 0,5% u odnosu na posljednje tromjesečje 2015. (Slika 7.) Pozitivna kretanja zabilježena su i u građevinarstvu, na što upućuje porast fizičkog obujma građevinskih radova u siječnju i veljači, pri čemu je povećanje zabilježeno kod izgradnje zgrada i ostalih građevina, koje se ponajprije odnose na infrastrukturne objekte.

Rezultati Ankete o poslovnim očekivanjima za travanj upućuju na poboljšanje poslovnog optimizma u građevinarstvu te blago smanjenje u industriji, trgovini i uslužnim djelatnostima. Kada je riječ o potrošačkom optimizmu, rezultati Ankete o puzdanju potrošača također upućuju na blago pogoršanje u travnju nakon kontinuiranog poboljšavanja zabilježenog od početka 2015. Takvo je kretanje indeksa pouzdanja potrošača ponajprije posljedica nepovoljnijih očekivanja financijske situacije u kućanstvu i lošijih očekivanja ukupne ekonomske situacije u Hrvatskoj za sljedećih godinu dana. Međutim, unatoč nešto nepovoljnijim očekivanjima u travnju, pokazatelji poslovnog i potrošačkog optimizma i dalje se nalaze na razinama sličnima onima iz prethodnog razdoblja (osim građevine, koja je ispod te razine).

Početak tekuće godine obilježio je i nastavak povoljnih kretanja na tržištu rada. Prema podacima HZMO-a u prva tri mjeseca 2016. intenzivirao se porast broja zaposlenih u odnosu na kraj prethodne godine, čemu su pozitivno pridonijele sve djelatnosti, a najvećim se pojedinačnim doprinosom istaknula trgovina.² Nadalje, broj nezaposlenih osoba nastavio se smanjivati u 2016. godini. Pritom je zabilježeno ubrzano smanjenje broja nezaposlenih na tromjesečnoj razini zbog povećanih neto odljeva na temelju zasnivanja radnog odnosa i drugih poslovnih aktivnosti, ali i zbog ostalih razloga. U skladu s navedenim kretanjima smanjila

se prosječna registrirana stopa nezaposlenosti, koja je prema de-sezoniranim podacima u prvom tromjesečju 2016. iznosila 16% (u odnosu na 16,6% krajem 2015. godine). Anketni podaci također upućuju na pad stope nezaposlenosti (Slika 15.). Prema posljednjim dostupnim podacima za prvo tromjesečje 2016. godine zabilježen je rast nominalnih bruto i neto plaća u odnosu na prethodno tromjesečje, koji je ponajprije generirao privatni sektor (Slika 16.).

Indeks potrošačkih cijena povećao se u ožujku za 0,7% u odnosu na prethodni mjesec (Tablica 1.), čemu je najviše pridonio sezonski rast cijena odjeće i obuće. Osim toga, poskupjeli su naftni derivati zbog rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu (Slika 19.) te su blago porasle i cijene voća. S druge strane, pad cijena određenih prehrambenih proizvoda, prije svega mlijeka, mesa i ulja, djelomično je ublažio mjesečni rast potrošačkih cijena. Godišnji pad potrošačkih cijena ubrzao se s -1,4% u veljači na -1,7% u ožujku, što je ponajviše bilo rezultat kretanja cijena energije na godišnjoj razini (Slika 18.). Naime, unatoč rastu cijena naftnih derivata u ožujku, negativan doprinos cijena energije godišnjoj stopi inflacije povećao se na -1,3 postotna boda (s -0,8 postotnih bodova u veljači) zbog učinka baznog razdoblja, odnosno izraženijeg rasta cijena naftnih derivata u istom mjesecu prethodne godine. Dodatno, ubrzao se i godišnji pad cijena određenih prehrambenih proizvoda, ponajprije mesa i mlijeka, zbog čega se negativan doprinos cijena prehrane povećao s -0,5 postotnih bodova u veljači na -0,6 postotnih bodova u ožujku. Suprotno tome, sezonski rast cijena odjeće i obuće (koji je bio izrazitiji nego prošle godine) ublažio je nepovoljna kretanja, pa je doprinos industrijskih proizvoda (bez prehrane i energije) godišnjoj inflaciji ponovno bio pozitivan te je iznosio 0,2 postotna boda. Godišnji pad stope temeljne inflacije (koja među ostalim ne uključuje cijene energije) usporio se u ožujku na -0,5%, s -0,7% u veljači, čemu je najviše pogodovalo prije spomenuto kretanje cijena odjeće i obuće (Slika 17.).

Robnu razmjenu s inozemstvom u prva dva mjeseca 2016. godine obilježio je nastavak rasta uvoza i pad izvoza. Na smanjenje ukupnoga robnog izvoza u siječnju i veljači u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja (2,5%) utjecao je pad izvoza nafte i naftnih derivata te brodova (Slika 10.). Isključe li se te dvije kategorije, izvoz suženog agregata nastavio je rasti (7,4%), pri čemu se posebno ističe jačanje izvoza kapitalnih i prehrambenih proizvoda, kao i cestovnih vozila te medicinskih i farmaceutskih proizvoda. Ukupan je robni uvoz u prva dva mjeseca tekuće godine porastao za 3,1% u odnosu na prosjek posljednjeg tromjesečja 2015. (Slika 11.) Porast je bio rasprostranjen među velikim brojem odjeljaka SMTK-a, dok se uvoz sirove nafte i naftnih preradevina značajnije smanjio. Rast uvoza suženog agregata (isključujući brodove i naftu) bio je još izrazitiji (7,4%), u čemu se među ostalim izdvaja rast uvoza kapitalne opreme, prehrambenih proizvoda, proizvoda svrstanih prema materijalu, kemijskih proizvoda te raznih gotovih proizvoda.

1 Za detalje vidi rad D. Kunovca i B. Špalata: Brza procjena BDP-a upotrebom dostupnih mjesečnih indikatora (I-42, lipanj 2014.).

2 Prema podacima DZS-a koji se preuzimaju iz JOPPD obrasca, broj zaposlenih u prva tri mjeseca 2016. smanjio se na tromjesečnoj razini. Međutim, zbog kratkoće vremenske serije ove podatke treba tumačiti s oprezom.

Aprecijacija domaće valute nastavila se tijekom travnja, pa je tečaj kune prema euru na kraju mjeseca bio za 0,6% niži u odnosu na kraj ožujka, a za 2,1% niži u odnosu na kraj 2015. te je iznosio 7,48 EUR/HRK. Blagi pritisci u pravcu aprecijacije kune uobičajeni su u razdoblju kada postoji trend viška na tekućem računu platne bilance, na što u značajnoj mjeri utječe povećani priljev deviza zbog početka turističke sezone. Osim toga, na jačanje tečaja kune djeluju i očekivanja snažnijega deviznog priljeva od fondova EU-a te najavljeno novo izdanje državnih obveznica u inozemstvu (u godini kada inozemne obveznice ne dopijevaju), kao i približavanje završetku ciklusa razduživanja kreditnih institucija u drugom tromjesečju. Osim prema euru, kuna je u travnju blago ojačala i prema većini ostalih valuta iz košarice za izračun efektivnih tečajeva, pa je na kraju travnja indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune bio za 0,6% niži u odnosu na kraj ožujka. Pritom je tečaj kune najviše aprecirao prema zlotu, juan renminbiju i američkom dolaru, ponajprije zbog jačanja eura prema spomenutim valutama na svjetskom deviznom tržištu.

Nastavak ekspanzivne monetarne politike ESB-a i visoka likvidnost bankarskog sektora u europodručju tijekom travnja 2016. potaknuli su daljnji pad eurskih referentnih kamatnih stopa. Šestomjesečni EURIBOR na kraju travnja iznosio je -0,14%, dok je prekonoćna kamatna stopa EONIA iznosila -0,34% (Slika 24.). Globalna nesklonost riziku u promatranom se razdoblju neznatno smanjila, jednako kao i prosječni troškovi financiranja banaka majki najvećih domaćih banaka (Slika 26.). Premije za rizik za većinu europskih zemalja s tržištima u nastajanju stagnirale su ili su se također smanjile (Slika 25.). Pritom je najveći pad od 13 b. b. zabilježila premija za rizik za Hrvatsku, no ona je s razinom od 257 b. b. i dalje znatno viša u odnosu na usporedive zemlje Srednje i Istočne Europe.

Izdašna likvidnost domaćega financijskog sustava i tijekom travnja 2016. bila je potpomagana monetarnim mjerama HNB-a. Stoga je nastavljen trend smanjene aktivnosti kreditnih institucija na novčanom tržištu koji se očituje u iznimno malom obujmu trgovanja. Tako je vagana kamatna stopa na prekonoćne kredite u izravnoj međubankovnoj trgovini u travnju 2016. iznosila 0,30% (Slika 27.). U travnju 2016. održana je jedna aukcija trezorskih zapisa na kojima su plasirani jednogodišnji kunski trezorski zapisi, ponovno uz povijesno nisku kamatnu stopu koja je iznosila 0,97% (Slika 30.).

Trend postupnog pada aktivnih i pasivnih kamatnih stopa poslovnih banaka nastavio se tijekom ožujka 2016. (Slike 29., 30. i 31.). Opća kamatna razlika na stanja nastavila se blago povećavati, te je potkraj ožujka iznosila 4,86 postotnih bodova (Slika 32.).

Monetarna kretanja u ožujku 2016., kao i u cijelom prvom tromjesečju, obilježilo je zamjetno smanjenje neto inozemne aktive (NIA) monetarnog sustava koje je premašilo prirast neto domaće aktive (NDA), što je dovelo do pada ukupnih likvidnih

sredstava (M4). Pad NIA-e bio je posljedica smanjenja neto inozemne aktive HNB-a zbog odljeva sredstava s deviznog depozita države kod središnje banke. Smanjenje ukupnih likvidnih sredstava M4 ostvareno je ponajviše zbog pada depozitnog novca i deviznih depozita, no na godišnjoj se razini rast ovoga najšireg monetarnog agregata ubrzao te je krajem ožujka iznosio 5,2% (Slika 41.).

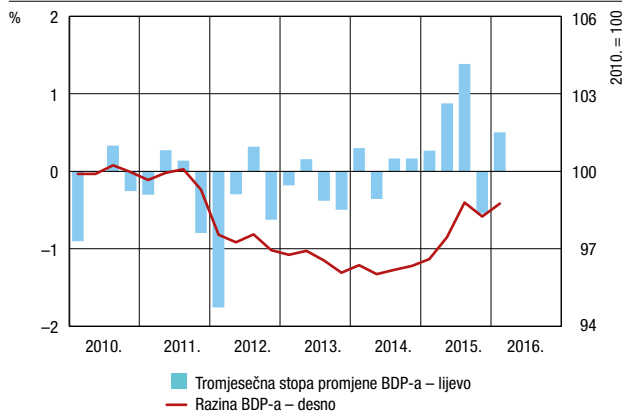
Plasmani kreditnih institucija domaćim sektorima (osim države) porasli su u ožujku za 0,6% (iskazano na temelju transakcija), a u cijelom prvom tromjesečju porast je iznosio 1,0% (Slika 35.). Najveći prirast u ožujku zabilježen je kod plasmana mirovinskim fondovima, nastavljen je i umjereni rast plasmana nefinancijskim poduzećima (Slika 36.), a ostvaren je i prirast kreditiranja stanovništva (Slika 37.). Što se tiče postupka konverzije i djelomičnog otpisa kredita stanovništvu indeksiranih uz švicarski franak, od kraja studenoga 2015. do kraja ožujka banke su ukupno otpisale kredite u iznosu od 5,4 mlrd. kuna. Istovremeno je stanje ukupnih potraživanja kreditnih institucija od stanovništva vezanih uz švicarski franak palo na 3,4 mlrd. kuna, s 21,7 mlrd. kuna koliko je iznosilo prije konverzije.

Bruto međunarodne pričuve krajem travnja iznosile su 13,2 mlrd. EUR te su bile za 3,7% manje u odnosu na kraj 2015. godine (Slika 47.). Smanjenje pričuva tijekom prva četiri mjeseca 2016. posljedica je ukidanja izdvajanja devizne obvezne pričuve na poseban račun kod HNB-a, manje razine deviznog depozita države kod HNB-a te jačanja eura u odnosu na američki dolar. Neto raspoložive pričuve krajem istog mjeseca dosegnule su razinu od 11,0 mlrd. EUR ili za 1,1% manje u odnosu na kraj prethodne godine.

Neto inozemni dug domaćih sektora blago se povećao tijekom prva dva mjeseca 2016. (Slika 51.) Pritom se inozemna imovina domaćih sektora smanjila za 1,0 mlrd. EUR, dok su njihove obveze prema inozemnim vjerovnicima pale u nešto manjem iznosu (Slika 52.). Promjene u pravcu pogoršanja neto inozemne pozicije ostvarene su kod središnje banke i kreditnih institucija, dok su ostali sektori smanjili svoj neto dug.

Preliminarni gotovinski podaci o konsolidiranoj središnjoj državi za siječanj te podaci o ostvarenju državnog proračuna za siječanj i veljaču 2016. upućuju na nastavak povoljnih fiskalnih kretanja na početku godine (Tablica 4.). Nastavljen je tako razmjerno visok rast indirektnih poreza, a zabilježeno je i povećanje prihoda od socijalnih doprinosa. Kada je riječ o rashodima, čini se kako je početak godine obilježio blagi pad, čemu je vjerojatno pogodovalo privremeno financiranje koje je u to vrijeme bilo na snazi. U skladu s takvim kretanjima u siječnju je na razini konsolidirane središnje države ostvareno daljnje smanjenje manjka na godišnjoj razini. Dug opće države na kraju siječnja 2016. iznosio je 291,1 milijardu kuna, što je povećanje od 1,5 mlrd. kuna u odnosu na prethodni mjesec. Polovina spomenutog porasta duga opće države odnosi se na tečajne razlike.

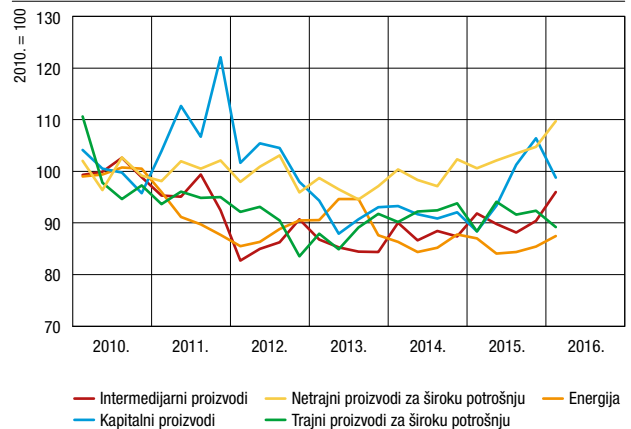
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski i kalendarski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2016. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 29. travnja 2016.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

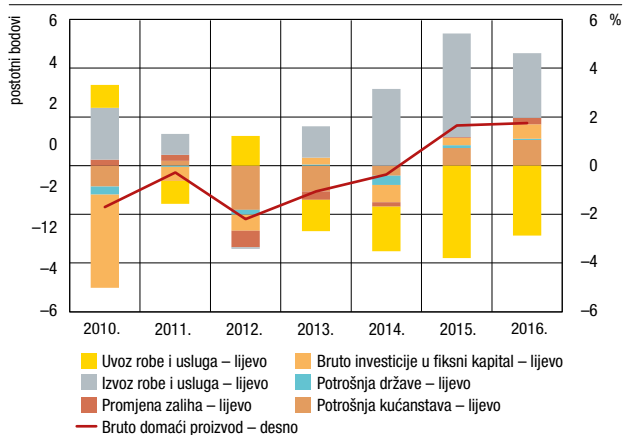
Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesečnih podataka.

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

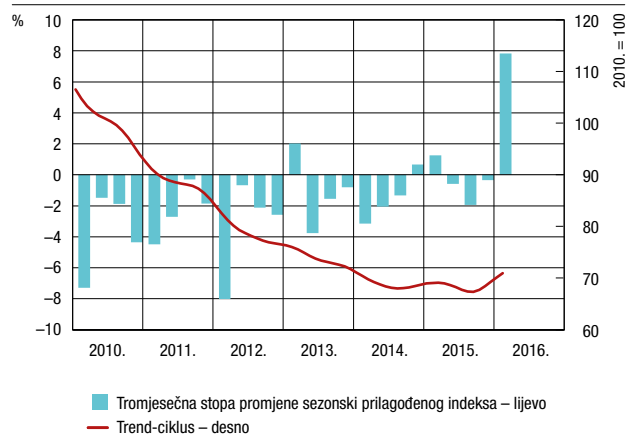
Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Napomena: Projekcija za 2016. preuzeta je iz službene projekcije HNB-a iz ožujka 2016.

Izvor: DZS

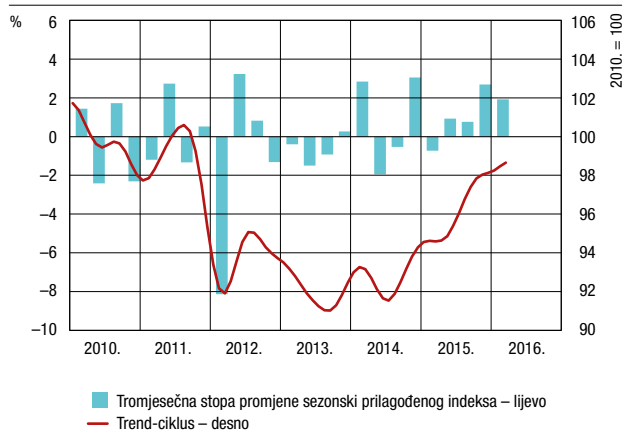
Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2016. odnosi se na siječanj i veljaču.

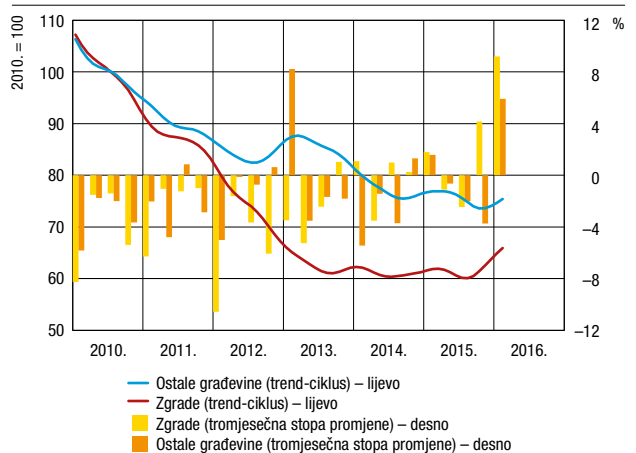
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 3. Industrijska proizvodnja

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

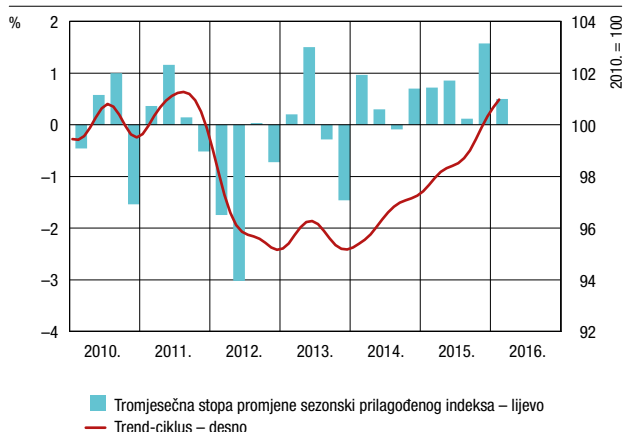
Slika 6. Zgrade i ostale građevine

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2016. odnosi se na siječanj i veljaču.

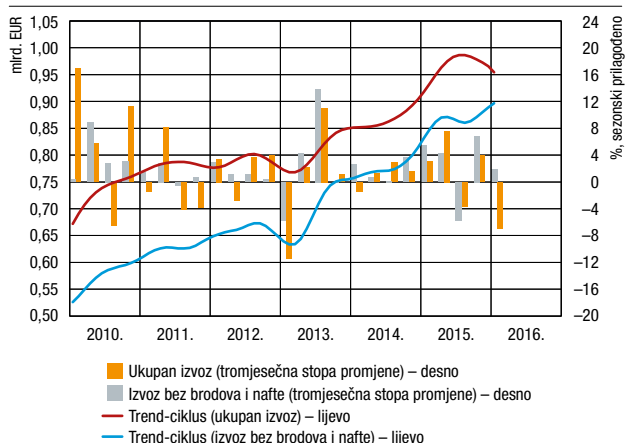
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

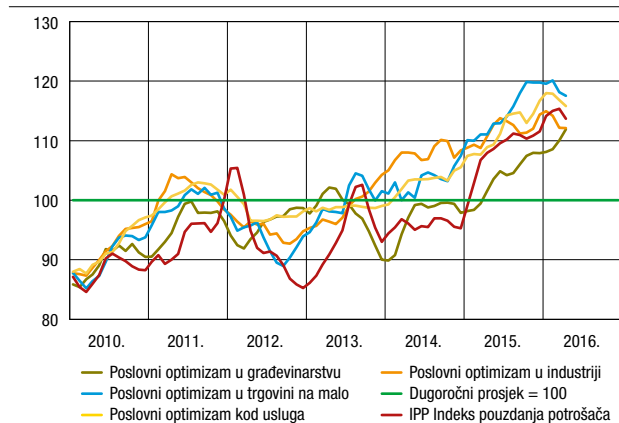
Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2016. odnosi se na siječanj i veljaču.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2016. odnose se na siječanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

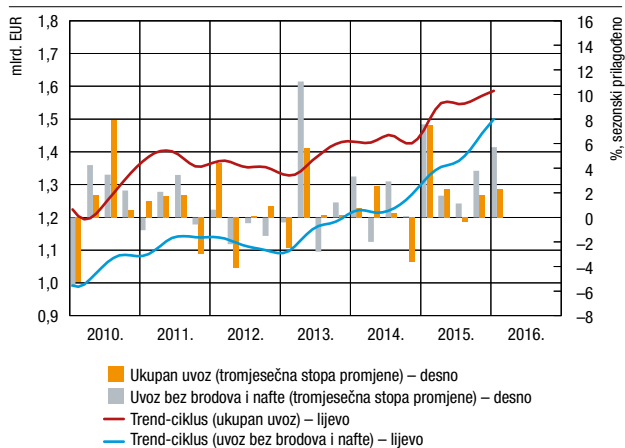
Slika 8. Pokazatelji poslovnog optimizma standardizirane i sezonski prilagođene vrijednosti, tročlani pomični prosjeci

Napomena: Na serijama pokazatelja poslovnog optimizma primijenjeni su novi ponderi koji se od srpnja 2014. temelje na ukupnom prihodu, a ne broju zaposlenih u poduzeću. Istraživanja poslovnog optimizma provode se od svibnja 2008.

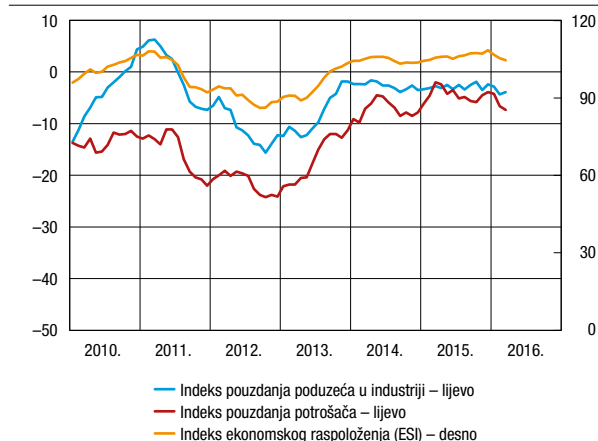
Izvori: Ipsos; EK (sezonska prilagodba); HNB

Slika 11. Robni uvoz (cif)

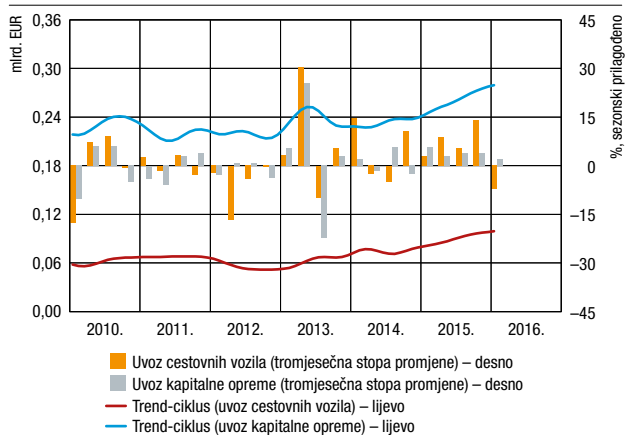

Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2016. odnose se na siječanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođeni indeksi

Izvor: Eurostat

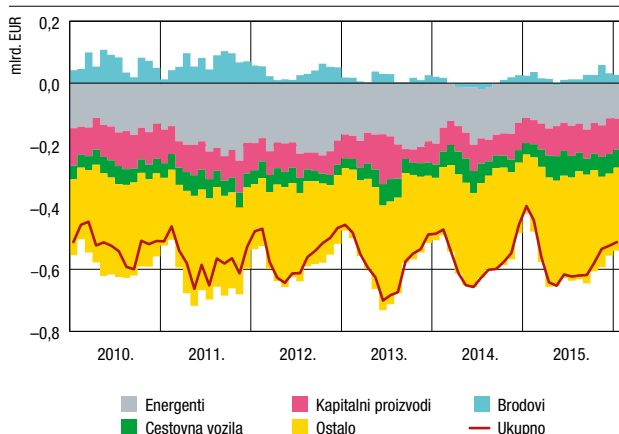
Slika 12. Uvoz kapitalne opreme^a i cestovnih vozila (cif)

^a Uvoz strojeva (odsjeci SMTK-a 71 – 77)

Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2016. odnose se na siječanj.

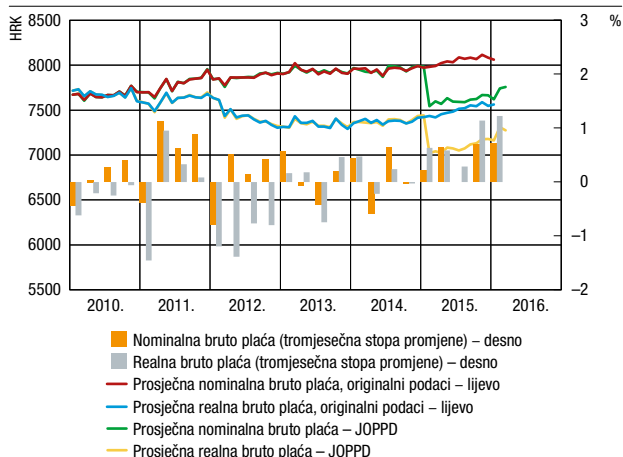
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robne razmjene
tročani pomični prosjeci mjesečnih podataka

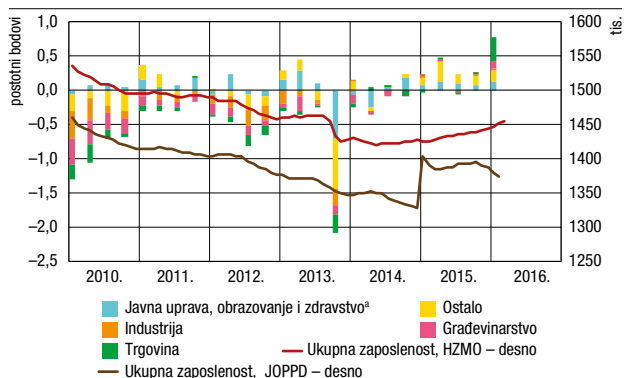
Izvor: DZS

Slika 16. Prosječne bruto plaće

^a Od drugog tromjesečja 2015. stope promjene temelje se na podacima iz JOPPD obrasca.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

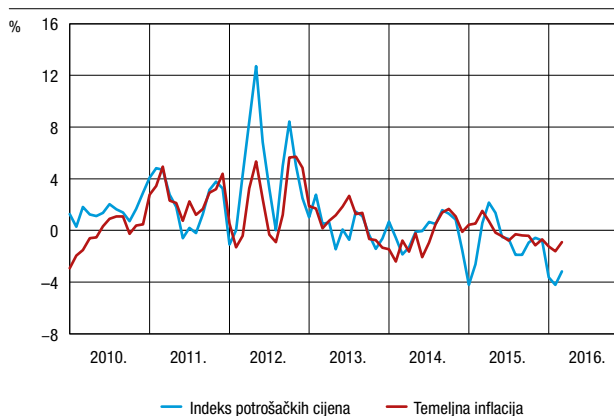
Slika 14. Ukupna zaposlenost i doprinosi rastu zaposlenosti po sektorima
sezonski prilagođene serije

^a Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
Napomena: U listopadu 2013. godine došlo je do administrativnog brisanja oko 20 tisuća osiguranika iz evidencije HZMO-a. Strukturni stupci prikazuju doprinose po sektorima u skladu s podacima HZMO-a.

Izvori: HZMO; DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

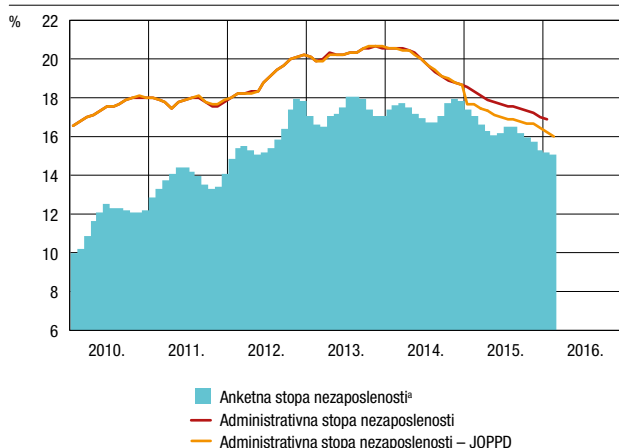
Slika 17. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

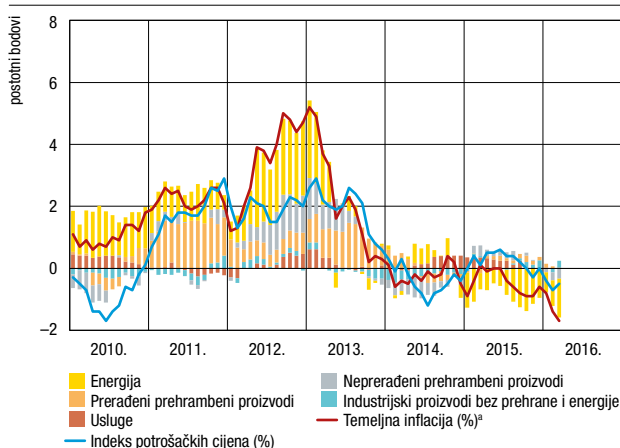
Slika 15. Administrativna i anketna stopa nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci

^a Mjesečna stopa anketne nezaposlenosti procjena je Eurostata.

Izvori: HZZ; Eurostat (sezonska prilagodba HNB-a)

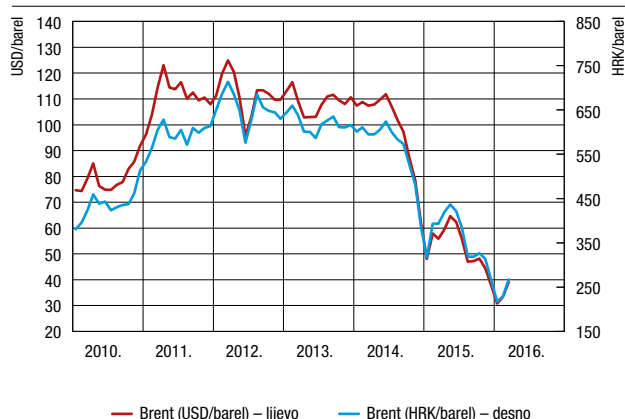
Slika 18. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

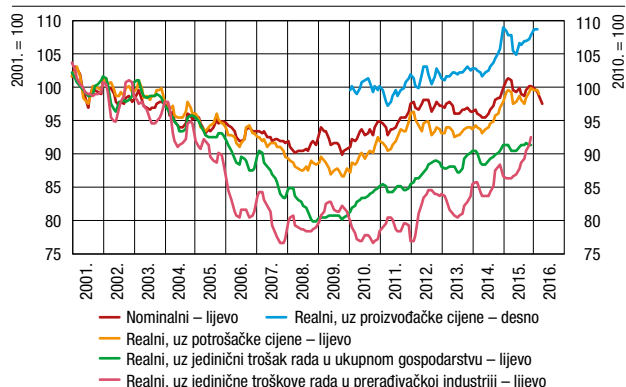
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Cijene sirove nafte (Brent)

Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

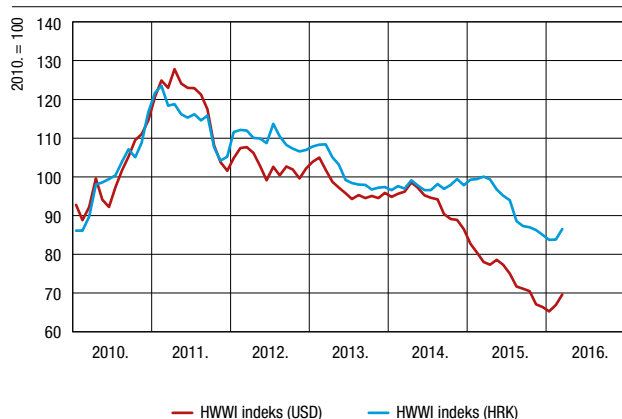
Slika 22. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

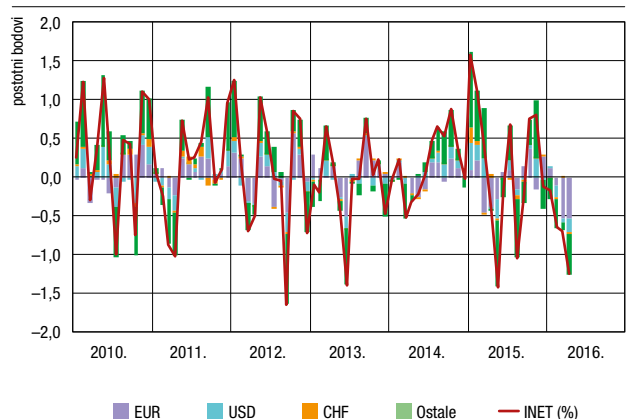
Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu koji je raspoloživ od siječnja 2010. Realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni su interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

Slika 20. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

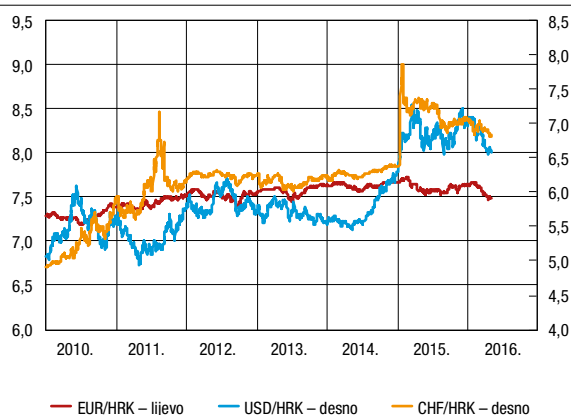

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

Slika 23. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinosi aprecijaciji INET-a.

Izvor: HNB

Slika 21. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku
srednji tečaj HNB-a

Izvor: HNB

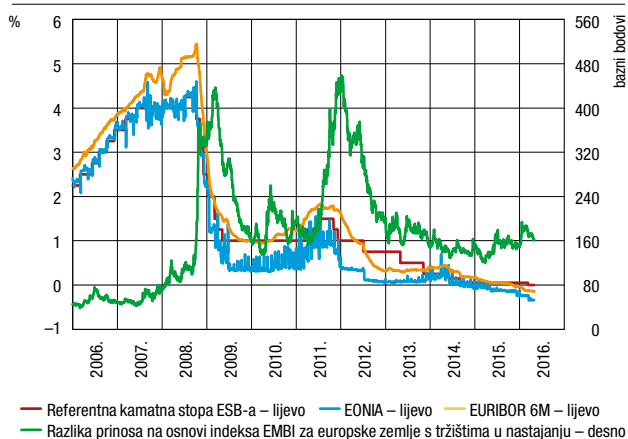
Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	II. 16.	III. 16.	III. 15.	III. 16.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	-1,4	-1,7	1,0	0,7
Energija	-4,9	-7,4	3,4	0,6
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	-2,9	-3,4	0,0	-0,5
Prerađeni prehrambeni proizvodi (uključujući alkohol i duhan)	0,3	-0,1	-0,4	-0,7
Industrijski proizvodi bez prehrane i energije	-0,5	0,9	2,0	3,4
Usluge	0,0	0,1	-0,2	-0,1
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	-0,7	-0,5	0,6	0,8
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	-4,8	-5,0	1,2	1,1
Cijene sirove nafte Brent (USD)	-42,7	-30,0	-3,7	17,7
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata) ^a	-16,9	-10,8	-3,1	4,0

^a Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.

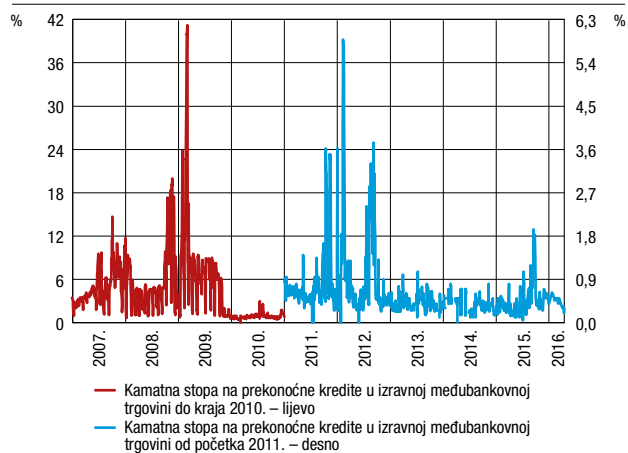
Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI; Eurostat

Slika 24. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

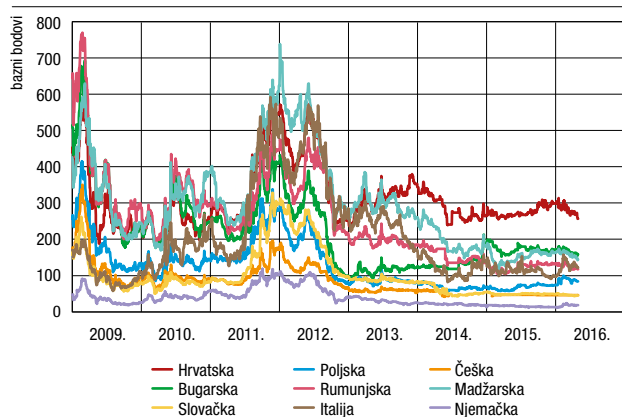
Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 27. Prosječna kamatna stopa na novčanom tržištu dnevni podaci, na godišnjoj razini

Izvor: HNB

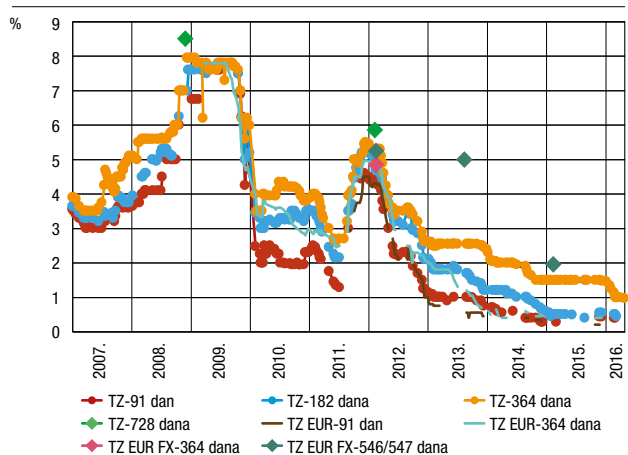
Slika 25. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

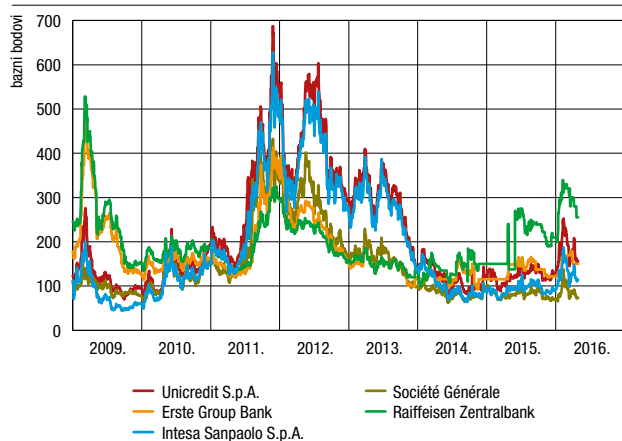
Izvor: Bloomberg

Slika 28. Kamatne stope na kunske i eurske trezorske zapise MF-a na dan aukcije

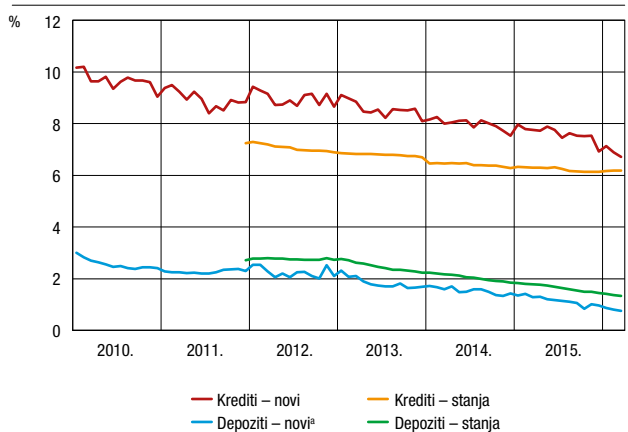
Izvor: HNB

Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: Bloomberg

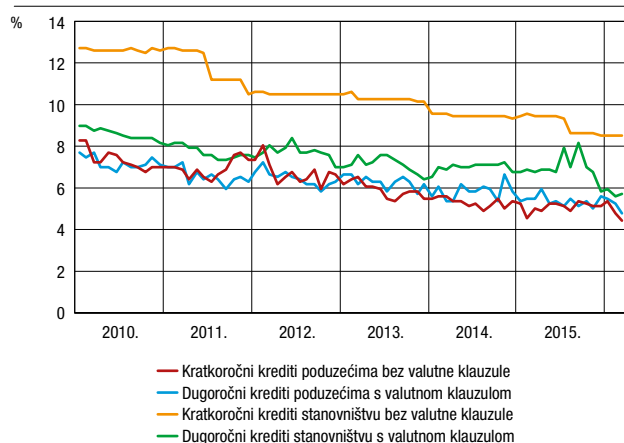
Slika 29. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite na godišnjoj razini

^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.

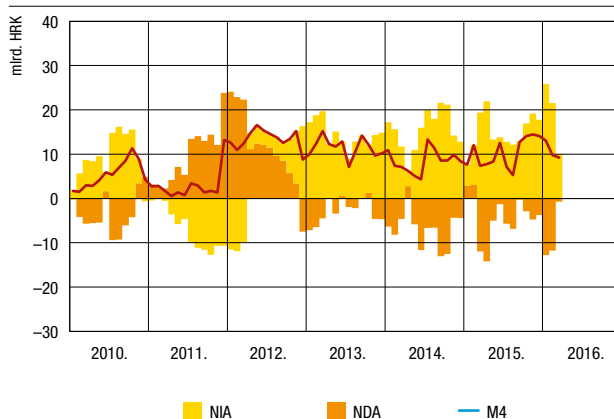
Izvor: HNB

Slika 30. Prosječne kamatne stope na nove kunske kredite (bez revolving kredita) na godišnjoj razini

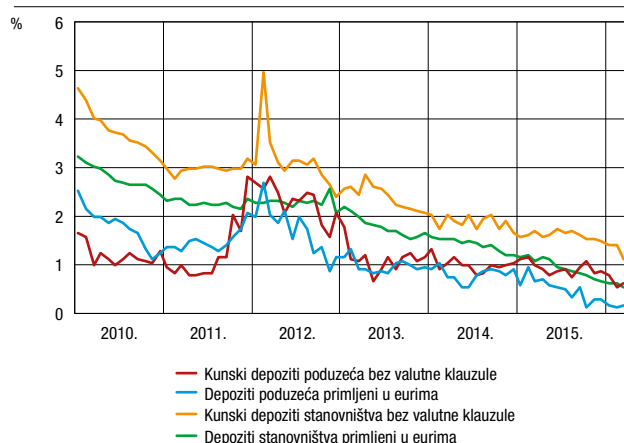
Izvor: HNB

Slika 33. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

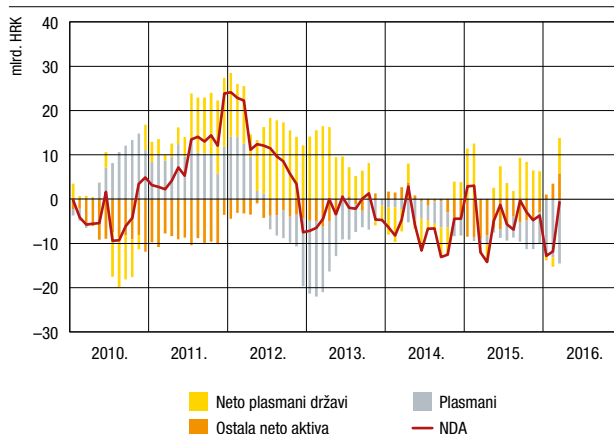
Izvor: HNB

Slika 31. Prosječne kamatne stope na nove depozite oročene na rok do tri mjeseca na godišnjoj razini

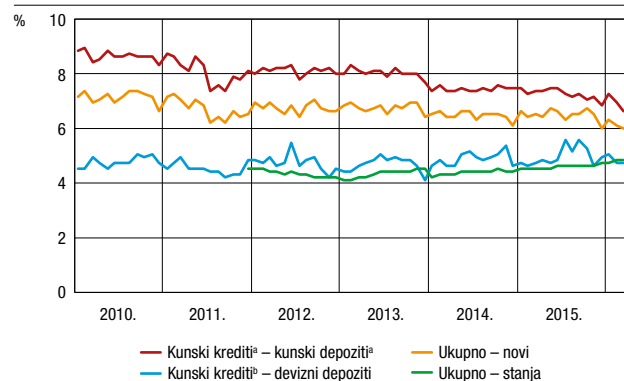
Izvor: HNB

Slika 34. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

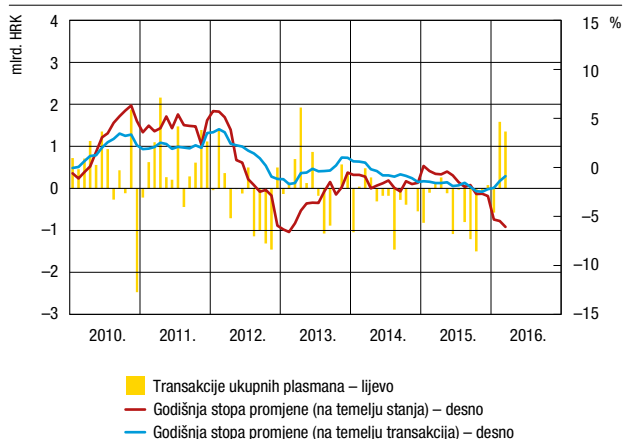
Izvor: HNB

Slika 32. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite na godišnjoj razini

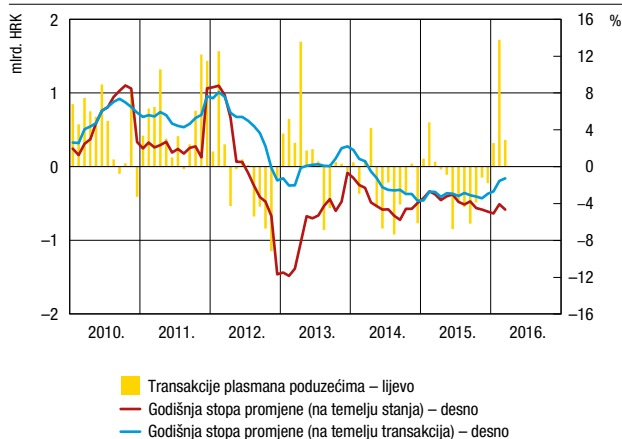
^a Bez valutne klauzule; ^b S valutnom klauzulom
Napomena: Razliku čini raspon između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite, a valja je razlikovati od neto kamatne marže (udio razlike između kamatnih prihoda i kamatnih rashoda u imovini kreditne institucije).
Izvor: HNB

Slika 35. Plasmani

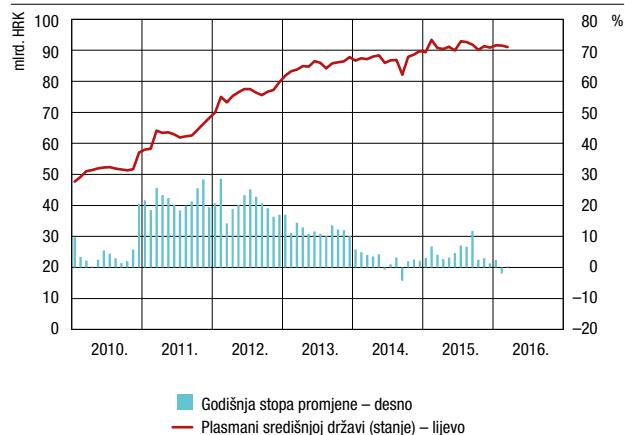
Izvor: HNB

Slika 36. Plasmani poduzećima

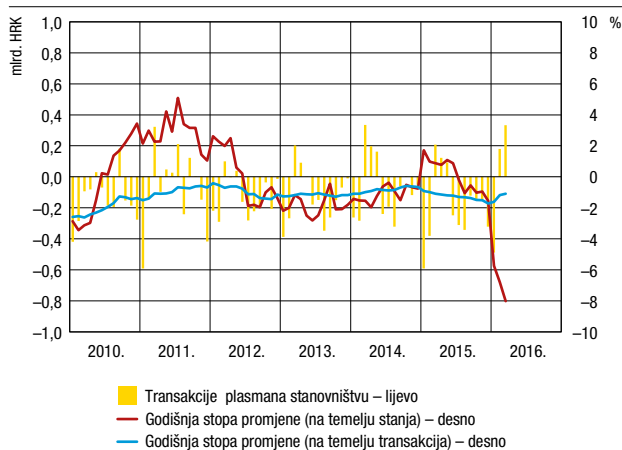
Izvor: HNB

Slika 39. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnjoj državi

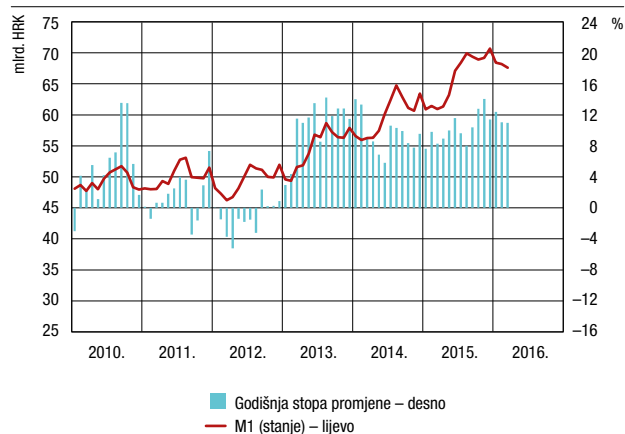
Izvor: HNB

Slika 37. Plasmani stanovništvu

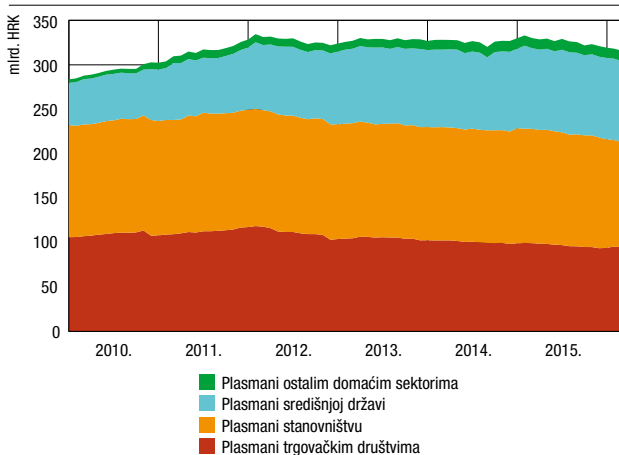
Izvor: HNB

Slika 40. Novčana masa

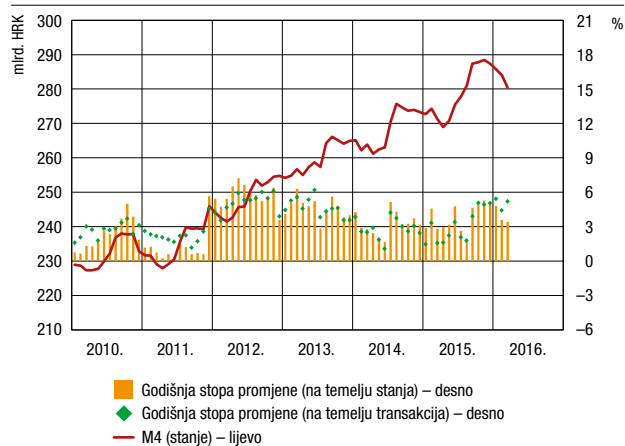
Izvor: HNB

Slika 38. Struktura plasmana kreditnih institucija

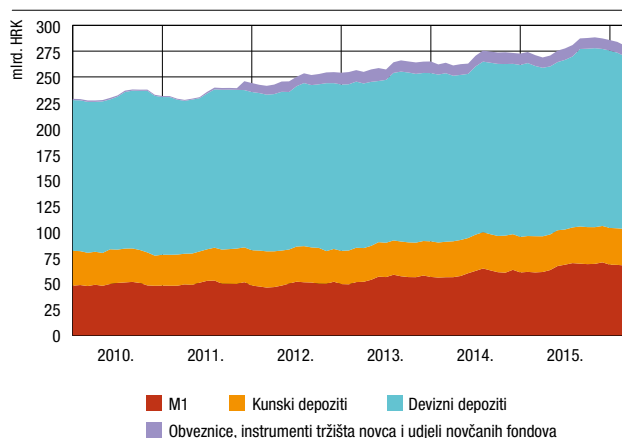
Izvor: HNB

Slika 41. Ukupna likvidna sredstva (M4)

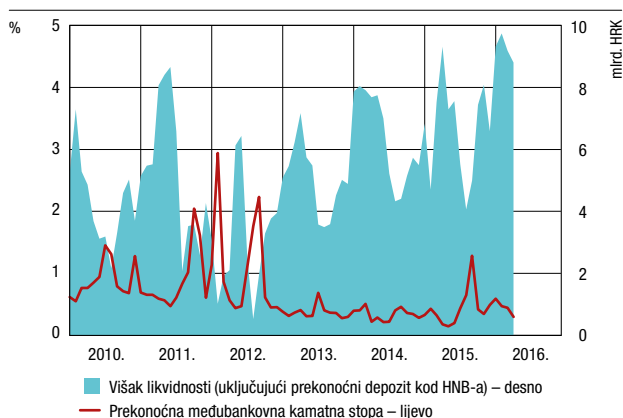
Izvor: HNB

Slika 42. Struktura monetarnog agregata M4

Izvor: HNB

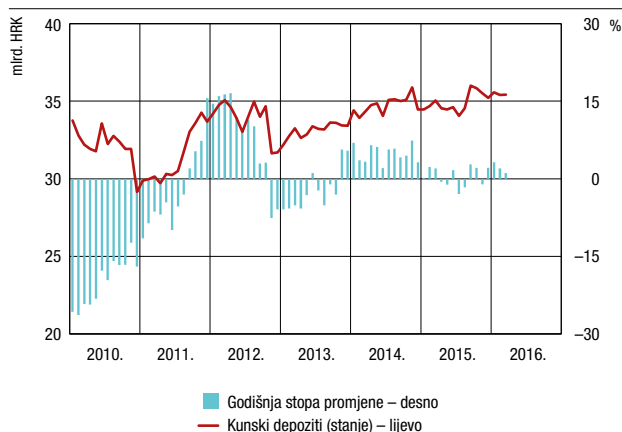
Slika 45. Likvidnost banaka i prekonoćna međubankovna kamatna stopa

Napomena: Višak likvidnosti jest razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve.

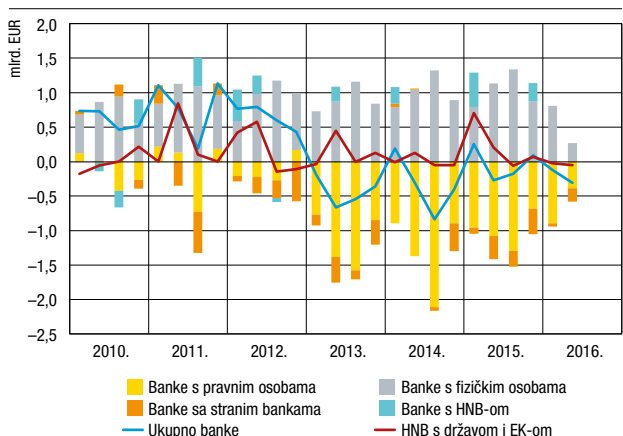
Izvor: HNB

Slika 43. Kunske štedne i oročene depozite

Izvor: HNB

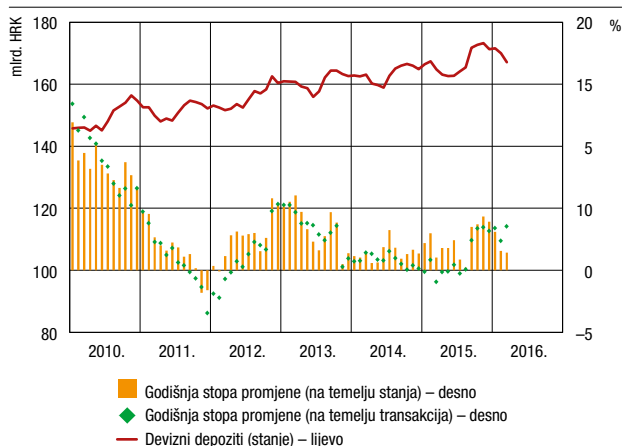
Slika 46. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Pozitivne vrijednosti označavaju neto kupovinu, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci za drugo tromjesečje 2016. odnose se na travanj.

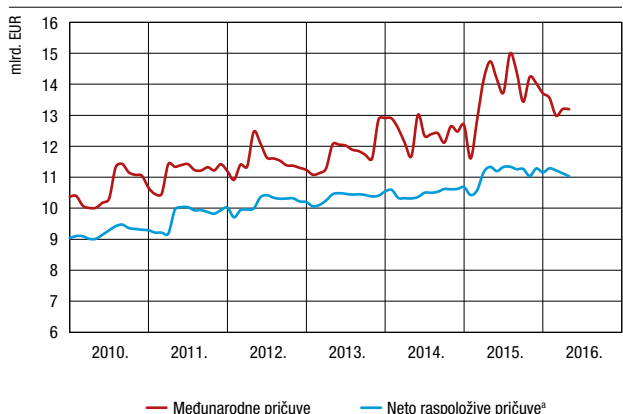
Izvor: HNB

Slika 44. Devizni depoziti

Izvor: HNB

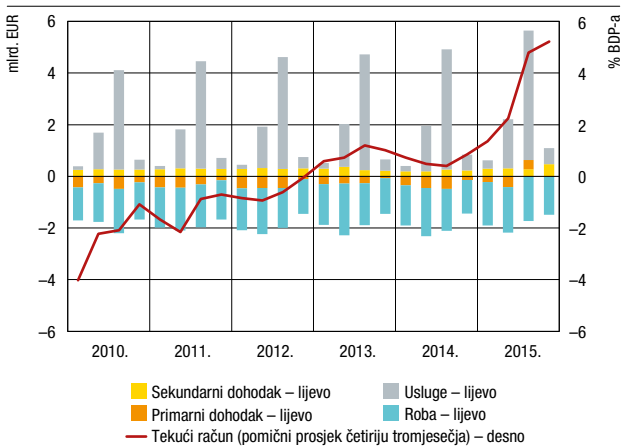
Slika 47. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

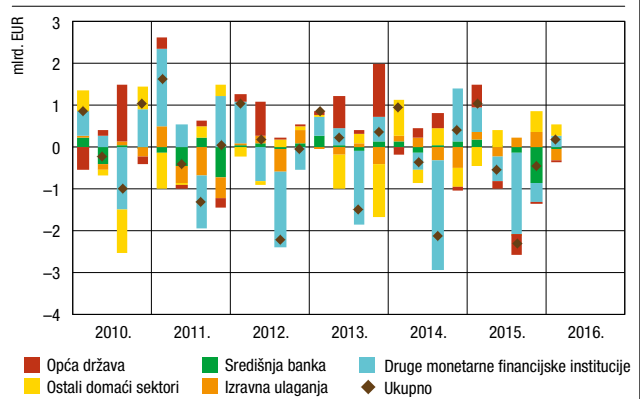
^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

Slika 48. Tokovi na tekućem računu

Izvor: HNB

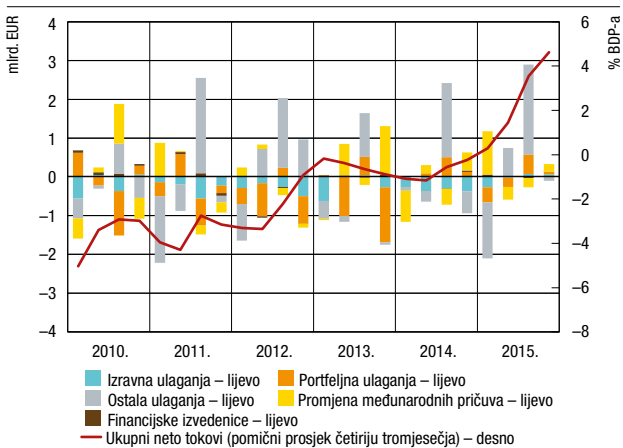
Slika 51. Transakcije^a neto inozemnog duga (NID)

^a Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjeno za dužnička potraživanja prema inozemstvu.

Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2016. odnose se na siječanj i veljaču.

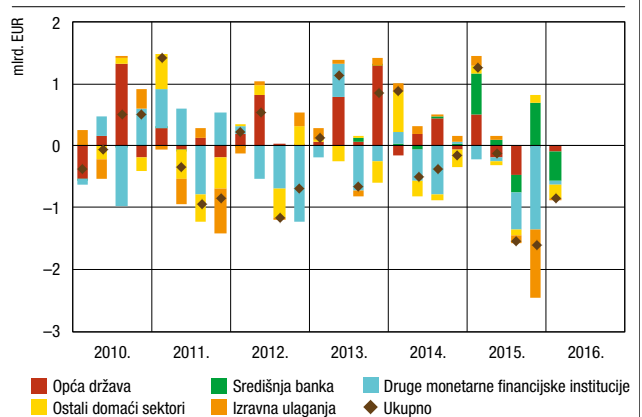
Izvor: HNB

Slika 49. Tokovi na financijskom računu

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

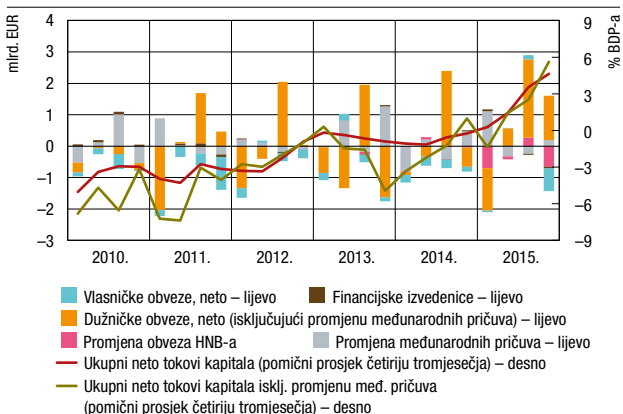
Slika 52. Transakcije^a bruto inozemnog duga (BID)

^a Transakcije se odnose na promjenu duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe.

Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2016. odnose se na siječanj i veljaču.

Izvor: HNB

Slika 50. Tokovi na financijskom računu po vrsti ulaganja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva). Neto obveze jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca^a

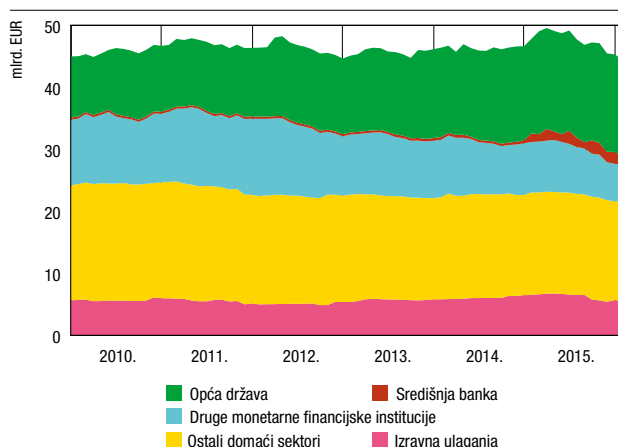
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2014.	2015.	Indeksi	
			2014. / 2013.	2015. / 2014.
Tekuće transakcije	368,3	2.293,4	83,1	622,7
Kapitalne transakcije	85,4	174,5	142,4	204,3
Financijske transakcije (bez pričuva)	426,7	1.287,5	–	301,7
Međunarodne pričuve HNB-a	–529,9	745,3	–	–
Neto pogreške i propusti	–556,9	–435,1	62,6	78,1

^a Prema šestom izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6)

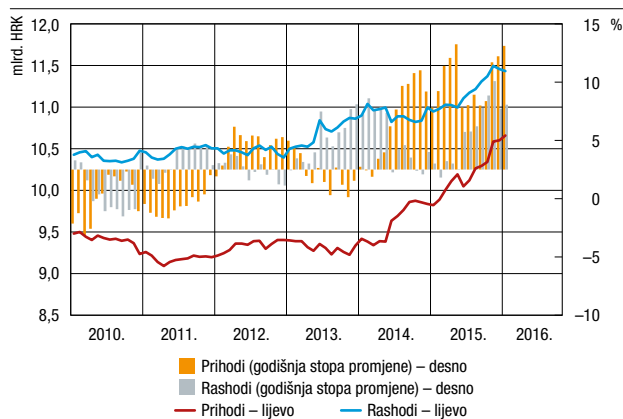
Izvor: HNB

Slika 53. Bruto inozemni dug
na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Slika 54. Prihodi i rashodi konsolidirane središnje države^a
prema metodologiji GFS 2001

^a Trend-vrijednosti izračunate su kao pomični dvanaestomjesečni prosjeci originalnih podataka. U rashode je uključena nabava nefinancijske imovine. Od siječnja 2008. konsolidirana središnja država ne uključuje HAC.

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države
prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – XII. 2014.	I. – XII. 2015.
Ukupni prihodi	139.958	146.087
Izravni porezi	20.089	19.768
Neizravni porezi	61.439	65.338
Socijalni doprinosi	38.671	39.778
Ostalo	19.760	21.202
Ukupni rashodi	158.037	156.793
Socijalne naknade	54.388	54.800
Subvencije	6.423	5.629
Kamate	11.464	11.925
Naknade zaposlenicima	38.701	38.147
Intermedijarna potrošnja	26.251	26.910
Investicije	12.058	9.387
Ostalo	8.753	9.996
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-18.079	-10.706

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Manjak državnog proračuna
prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. 2015.	I. 2016.
1. Prihodi	9.101	9.759
2. Prodaja nefinancijske imovine	26	22
3. Rashodi	10.567	10.297
4. Nabava nefinancijske imovine	147	171
5. Neto zaduživanje (1+2-3-4)	-1.587	-687

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	I. 2015.	I. 2016.
Ukupna promjena duga	-3.999	1.476
Promjena unutarnjeg duga	-948	2.091
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-661	836
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-1.364	1.134
– Krediti	1.081	120
Promjena inozemnog duga	-3.051	-615
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-83	94
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-3.291	-828
– Krediti	323	119

Dodatak:

Promjena ukupno izdanih jamstava	303	-974
----------------------------------	-----	------

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BEA	– Ured SAD-a za ekonomske analize (engl. <i>U. S. Bureau of Economic Analysis</i>)
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BZ	– blagajnički zapisi
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
d. n.	– drugdje nespomenuto
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomska i monetarna unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FISIM	– posredno mjerene naknade za uslugu financijskog posredovanja
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija nafte d.d.
ind.	– industrijski
IPC	– indeks potrošačkih cijena
JTR	– jedinični troškovi rada
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NDA	– neto domaća aktiva
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
OP	– obvezna pričuva

PDV	– porez na dodanu vrijednost
potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Producer Price Index</i>)
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
CNY	– juan renminbi
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CY	– Cipar
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
EE	– Estonija
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Mađarska
IE	– Irska
IT	– Italija
LT	– Litva
LV	– Letonija
MT	– Malta
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SK	– Slovačka

Znakovi

- – nema pojave
- – ne raspolaže se podatkom
- 0 – podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
- Ø – prosjek
- a, b, c,... – oznaka za napomenu ispod tablice i slike
- * – ispravljen podatak
- () – nepotpun, nedovoljno provjeren podatak